

Crna Gora

Ministarstvo zdravlja

***AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE NACIONALNE STRATEGIJE PREVENCIJE ŠTETNE UPOTREBE ALKOHOLA I
ALKOHOLOM UZROKOVANIH POREMEĆAJA U CRNOJ GORI
ZA PERIOD 2019. - 2020. GODINE***

AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE NACIONALNE STRATEGIJE PREVENCIJE ŠTETNE UPOTREBE ALKOHOLA I ALKOHOLOM UZROKOVANIH POREMEĆAJA U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2019-2020. GODINE SA PROCJENOM TROŠKOVA

Akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za period 2019-2020. godine predstavlja operacionalizaciju strateških ciljeva koje je neophodno u narednom periodu preduzeti u cilju prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori.

Za realizaciju planiranih aktivnosti potrebna su određena finansijska sredstva, koja su neznatna u odnosu na koristi koje proizilaze za zdravlje stanovništva, imajući u vidu značaj zdravlja populacije za svaku državu. Budžet za implementaciju Akcionog plana biće obezbijeđen iz redovnih budžetskih sredstava opredijeljenih svakoj potrošačkoj jedinici a koja je nosilac aktivnosti u realizaciji Akcionog Plana.

Akcionim planom predviđeno je da se brojne aktivnosti, u skladu sa planiranim finansijskim sredstvima i raspoloživim ljudskim resursima, realizuju kao redovne aktivnosti u realizaciji predviđenih mjera.

Strateški ciljevi odnose se na promociju i prevenciju, unapređenje službi, kao i unapređenje kvalitetnih informacija na kojima se zasniva planiranje u ovoj oblasti kroz informacione sisteme i sprovođenje istraživanja, kako bi se efikasnije radilo na prevenciji štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori.

INFORMACIJA O SPROVOĐENJU I PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Štetna upotreba alkohola ima značajan uticaj na javno zdravlje, budući da predstavlja globalni problem koji kompromituje kako individualni razvoj, tako i razvoj društva. Štetne posljedice koje alkohol prouzrokuje sežu daleko van okvira fizičkog i psihičkog zdravlja samog konzumenta – alkohol nepovoljno utiče na zdravlje i dobrostanje članova njegove porodice, na osobe iz njegovog okruženja, radne sredine - uticaj štetne upotrebe alkohola seže duboko u srž samog društva

Više je različitih faktora koji utiču na štetnu upotrebu alkohola i sa njom povezane javnozdravstvene probleme, kao što je globalni nivo konzumacije alkohola u jednoj populaciji, obrasci pijenja i lokalni kontekst. Da bi se postigli navedeni ciljevi, neophodno je usklađeno lokalno i nacionalno djelovanje. Naročita se pažnja mora posvetiti smanjenju štete povezane sa upotrebom alkohola kod osoba koje same ne piju alkohol ali koje pripadaju okruženju osobe koja pije; potom populacijama koje su pod pojačanim rizikom od štetne upotrebe alkohola kao što su djeca, adolescenti, žene u fertilnom periodu, trudnice i dojilje, i drugim grupama nepovoljnog socio-ekonomskog položaja.

Tokom 2018. godine većina aktivnosti su realizovane ili su u toku realizacije, s tim što postoje aktivnosti koje zahtijevaju dodatne intervencije od institucija nosilaca ovih aktivnosti, kao i aktivnosti koje nijesu u potpunosti realizovane, pa je prepoznata potreba za njihovim unapređenjem:

Oblast 1. Jačanje odgovora i uloge zdravstvenog sistema

Postignut djelimičan uspjeh kada su aktivnosti progresivnog smanjivanja jaza između broja osoba kojima bi koristilo savjetovanje o konzumiranju alkohola u cilju smanjenja ili prevencije štete ili uključivanja u programe rehabilitacije ili tretmana alkoholom uzrokovanih poremećaja, i broja onih koji takvo savjetovanje ili tretman zaista i dobijaju.

Neophodno uspostavljanje i održavanje pouzdanog i održivog sistema registracije i praćenja morbiditeta i mortaliteta uzrokovanih alkoholom, te stvaranje uslova za hospitalni tretman žena zavisnica.

Oblast 2. Smanjenje dostupnosti alkohola

Zakonsko regulisanje i sprovođenje isticanja natpisa na vidnom mjestu o zabrani prodaje, služenja i konzumiranja alkoholnih pića u prodajnim i ugostiteljskim objektima - za lica mlađa od 18 godina.

Neophodno je nastaviti sa pomenutim aktivnostima, te nastavak sa obukama ugostiteljskog osoblja da se odupru pritiscima za služenje alkohola pijanim i maloljetnim osobama.

Oblast 3. Podizanje svijesti i posvećenosti problemu i preuzimanje obaveza

Usvojena Strategija prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori, izrađen i usvojen Akcioni plan za implementaciju Strategije, te određena tijelo odgovorno za implementaciju Strategije, Nacionalni koordinacioni savjet za alkohol. Podizanje svijesti sprovedeno kroz kontinuirano promovisanje prosocijalnog, preventivnog i zaštitnog djelovanja uz razvijanje socio-emocionalnih vještina kod djece i mladih. Održano više predavanja i radionica sa ciljem podizanja svijesti kod učenika o opasnostima konzumiranja i jačanje uvjerenja o štetnosti konzumiranja alkohola. Takođe održani informativni časovi o policijskim poslovima i primjeni policijskih vlasti prema počiniteljima kažnjivih radnji i sankcijama, s ciljem razvijanja osjećaja odgovornosti za djela koja su počinjena protivno zakonskim odredbama i radi jačanja svijesti o sankcijama za takva kaznena djela.

Dosadašnja dobra praksa ostavlja nas u uvjerenju da treba nastaviti sa sprovođenjem detaljne ekspertske analize postojeće regulative u oblasti upotrebe alkohola i unaprijeđenje regulative za sektore zdravstva, saobraćaja i policije, te sprovođenje informativnih i edukativnih programa svih populacionih grupa o posljedicama štetnog konzumiranja alkohola

Oblast 4. Jačanje aktivnosti u zajednici i u radnoj sredini

Održano niz edukacija, te sprovedeno više programa prevencije i smanjenja štetnih posljedica upotrebe alkohola u zajednici, proporciju škola, opština i radnih organizacija koje primjenjuju politike i programe o alkoholu, i sl. Prema rezultatima nacionalnog istraživanja o kvalitetu i stilu života stanovništva Crne Gore navodi se da je među svim odraslim, od 15. do 64. godine, 64 odsto pilo alkohol, a njih 50 procenata u prethodnih godinu dana. Istraživanje je pokazalo i da je, među svim odraslim, njih 66 odsto pilo alkohol ekstenzivno, više od 68 odsto mladih, a 67 odsto najmlađih.

Neophodno jačanje uloge policajca u zajednici, te razvoj i podrška aktivnostima usmjerenim na smanjenje prekomjernog konzumiranja alkohola na javnim mjestima, sportskim događajima, kao i programima namijenjenih populacionim grupama pod rizikom, kao i kontinuirano sprovođenje programa promocije ne upotrebe i prevencije upotrebe alkohola u osnovnim i srednjim školama- podrška predmetu "Zdravi stilovi života".

Oblast 5. Kontrola reklamiranja alkoholnih pića

Sistemi prevencije neodgovarajućeg i neodgovornog marketinga alkohola nedovoljno zastupljeni.

Neophodno uspostavljanje efikasnih sistema nadzora nad reklamiranjem alkoholnih proizvoda od strane javnih agencija sa jasnim kaznama.

Oblast 6. Definisanje i sprovođenje djelotvorne politike u oblasti cijena alkoholnih pića

Cijena alkoholnih pića inkorporirana kao dio sveobuhvatne strategije za suzbijanje štetne upotrebe alkohola i sa njom povezanih posljedica u populaciji. Akciza na etil alkohol sa 1.050 eura na 1.250 eura po hektolitru se povećala od 1. januara 2019. godine.

U toku je izrada Nacrta zakona o vinu. Ovim zakonom se očekuje da će se dodatno urediti: proizvodnja, prerada, kvalitet i promet grožđa namenjenog za proizvodnju vina; proizvodnja, prerada i kvalitet šire, vina i drugih proizvoda od grožđa, šire, kljuka i vina koji se koriste u proizvodnji vina; označavanje vina sa geografskim poreklom; promet grožđa, vina i drugih proizvoda od grožđa, šire, kljuka i vina koji se koriste u proizvodnji vina, kao i druga pitanja od značaja za grožđe, širu, vino i druge proizvode od grožđa, šire, kljuka i vina koji se koriste u proizvodnji vina.

Sve navedene sprovedene aktivnosti, kao i one koje su u toku realizacije su u skladu sa Strateškim ciljem 6 smanjenja negativnog uticaja povezanih sa konzumacijom alkohola, kao i konzumacijom nelegalnog i neregistrovanog alkohola, za naredne dvije godine u vezi sa ovim strateškim ciljem neće se sprovoditi dodatne aktivnosti.

Oblast 7. Definisanje i sprovođenje djelotvorne politike u oblasti vožnje pod uticajem alkohola

Povećan broj testiranja na prisustvo alkohola kod vozača a smanjen broj onih nađenih da su pod dejstvom alkohola; smanjen broj saobraćajnih nesreća pod dejstvom alkohola; te smanjen broj povreda i smrtnih slučajeva uzrokovanih vožnjom pod uticajem alkohola. Prema Izvještaju o bezbjednosti saobraćaja na putevima, u prošloj godini alkotestirano je 114.964 (67.769) vozača, što je za 69,6 odsto više u odnosu na 2017. Takođe tokom 2018. godine smanjen je broj smrtno stradalih lica za 23,8 odsto, broj teže povrijeđenih lica je smanjen za 9,5 odsto, a broj lakše povrijeđenih lica za oko 2 odsto u odnosu na godinu ranije.

Neophodno je nastaviti sa progresivnim smanjivanjem i održavanjem na što nižem nivou posljedice vožnje pod dejstvom alkohola – povrede i smrtne ishode, a to treba ostvariti i kroz edukaciju pružalaca usluga iz ZIKS-a o značaju ambulantnog tretmana zavisnika od alkohola, kao i mogućnost predlaganja izricanja sudske mjere obaveznog liječenja alkoholičara -ambulantnog tipa.

Oblast 8. Smanjenje negativnih posljedica konzumacije alkohola i opijanja

Smanjenje stope alkoholom uzrokovane smrtnosti, odnosno smrtnosti usljed namjernih i nenamjernih povreda uzrokovanih alkoholom. Postoji obučeno osoblje za skrining na nivou primarne zdravstvene zaštite, postoji razvijena metodologija kao i softver.

Neophodno izrada i distribucija upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola.

Oblast 9. Smanjenje javno-zdravstvenog uticaja nelegalnog i neregistrovanog alkohola

Zakonom o jakim alkoholnim pićima, kao i sa Zakonom o bezbednosti hrane definisano je kako i na koji način se može proizvoditi alkohol. Takođe su date preporuke i jasne smjernice kako da se poljoprivrednici koji je prave za prodaju registruju za tu djelatnost. Definisano je da se proizvođač registruje u Agenciji za privredne registre i upisuje u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića, koji vodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Pomenuti imaju obavezu i da se prijave Ministarstvu finansija radi preuzimanja akciznih markica. Proizvođač nakon upisa u Registar proizvođača jakih alkoholnih pića postaje subjekt kontrole inspekcije u smislu Zakona o bezbednosti hrane i dužan je da garantuje bezbednost svog proizvoda, što je u skladu sa strateškim ciljem smanjenja negativnog javno-zdravstvenog uticaja nelegalnog i neregistrovanog alkohola.

Predstavnici Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja održali su više radionica za proizvođače jakih alkoholnih pića, s ciljem da im približe značaj adekvatne proizvodnje alkohola u cilju smanjenja negativnog uticaja po javno zdravlje, te procedure obaveznog upisa u Registar, kao preduslova za stavljanje tih proizvoda na tržište. Takve radionice će se sprovoditi i u budućnosti.

Ove aktivnosti nas obavezuju da aktivno nastavimo sa edukacijom građana koji proizvode alkohol, te samim tim je poželjna i izrada i distribucija smjernica o štetnom dejstvu alkohola te upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola.

Oblast 10. Praćenje i nadzor

Implementacija ovog strateškog dokumenta i postignuti uticaj u smanjenju štete povezane sa upotrebom alkohola biće efikasniji ukoliko se uspostave i sprovedu adekvatni mehanizmi monitoringa i evaluacije.

S obzirom na novu metodologiju, potrebno je u budućem periodu planirati finansijska sredstva za realizaciju svake aktivnosti pojedinačno, kao i imati presjek utrošenih sredstava. Formiranje komisije za alkoholizam pri Ministarstvu zdravlja, te analizom trenutne situacije u oblasti uvođenja skrininga štetne upotrebe alkohola možemo doći do željenog cilja, a to je izrađen široko dostupan sveobuhvatni izvještaj o alkoholu i štetom povezanom sa upotrebom alkohola na nacionalnom nivou.

OPERATIVNI CILJ 1. Značajno smanjiti obolijevanje i smrtnost uzrokovanu štetnim uzimanjem alkohola i druge društvene posljedice koje iz toga proizilaze, te unaprijediti zdravstvene i socijalne ishode za pojedinca, porodicu i zajednicu

KLJUČNA MJERA 1. Jačanje odgovora i uloge zdravstvenog sistema

Indikator učinka	početna vrijednost		ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta	
	Nedovoljna edukacija zdravstvenih radnika bez održivog sistema registracije i praćenja morbiditeta i mortaliteta uzrokovanih alkoholom		Dodatna edukacija izabranih doktora (djecu, odrasle i žene) i medicinskih sestara o štetnosti konzumacije alkohola na zdravlje		Napravljen održivi sistem registracije i praćenja morbiditeta i mortaliteta uzrokovanih alkoholom, te edukovan kadar u zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou zdravstvene zaštite	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)		
Aktivnost 1.1 Nastavak edukacije Izabranih doktora (djecu, odrasle i žene) i medicinskih sestara o štetnosti konzumacije alkohola na zdravlje	Početak: III kvartal 2019 Završetak: I kvartal 2020.	- MZ - IJZCG - DZ	- Broj održanih edukacija - Broj edukovanih zdravstvenih radnika	Dio redovnih aktivnosti / 2 000eur		
Aktivnost 1.2 Unaprijeđenje uslova za hospitalni tretman žena zavisnica oslobađanjem bolničkih kreveta u psihijatrijskoj bolnici, izmještanjem socijalnih pacijenata i pacijenata iz ZIKS-a u odgovarajuće institucije	Početak: III kvartal 2019 Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - SB Dobrota	- Broj hospitalizovanih žena zavisnica -Formiranje ženskog odjeljenja za zavisnice sa brojem bolničkih postelja za hospitalizaciju	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur		
Aktivnost 1.3 Uspostavljanje i održavanje pouzdanog i održivog sistema registracije i praćenja morbiditeta i mortaliteta uzrokovanih alkoholom	Početak: II kvartal 2020. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - IJZCG	-Uspostavljen sistem	Dio redovnih aktivnosti / 500eur		

OPERATIVNI CILJ 2. Podstaći napore usmjerene na stvaranje okruženja u kome djeca i mladi odrastaju zaštićenom od negativnih posljedica konzumacije alkohola

KLJUČNA MJERA 2. Smanjenje dostupnosti alkohola

Indikator učinka	početna vrijednost	ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
	Revizija i unaprijeđenje zakonske regulative u vezi dostupnosti alkohola.	Adekvatno zakonsko regulisanje i sprovođenje isticanja natpisa u cilju smanjenja dostupnosti alkohola	Broj obučenog ugostiteljskog osoblja

Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)
Aktivnost 2.1 Analiza revizija i unaprijeđenje zakonske regulative u vezi dostupnosti alkohola. Usklađivanje sa standardima EU	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - MP RR	- Broj usklađenih akata	Dio redovnih aktivnosti / 0eur
Aktivnost 2.2 Obuka ugostiteljskog osoblja da se odupru pritiscima za služenje alkohola pijanim i maloljetnim osobama	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - IJZCG	- Broj obuka - Broj polaznika	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur

OPERATIVNI CILJ 3. Promovisanje i podržati lokalne, nacionalne i regionalne aktivnosti na prevenciji i smanjenju štetnog uticaja alkohola

KLJUČNA MJERA 3. Podizanje svijesti i posvećenosti problemu

Indikator učinka	početna vrijednost	ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta	ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta
	Nedovoljan broj održanih obuka i	Održavanje obuka i radionica iz sektore zdravstva,	Urađena analiza regulative u oblasti upotrebe alkohola, sa podacima o

	radionica od strane zdravstvenih radnika opštoj populaciji sa posebnim osvrtom na štetnost upotrebe alkohola	saobraćaja, socijalne zaštite i policije opštoj populaciji sa posebnim osvrtom na štetnost upotrebe alkohola svim grupama	upotrebi alkohola sa rezultatima štetnog uticaja na zdravlje populacije, te pripremljene smjernice za dalje djelovanje	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)
Aktivnost 3.1 Evaluacija Akcionog plana za 2017-2018	Početak: II kvartal 2019 Završetak: III kvartal 2019	- MZ	- Izrađen izvještaj o AP 2017-2018	Dio redovnih aktivnosti / 0eur
Aktivnost 3.2 Sprovođenje detaljne ekspertske analize postojeće regulative u oblasti upotrebe alkohola	Početak: III kvartal 2019 Završetak: I kvartal 2020.	- MZ - MSP - MUP	- Izrađena analiza sa procjenom rezultata iz analitičkog sagledavanja	Dio redovnih aktivnosti / 5 000eur
Aktivnost 3.3 Izrada izvještaja o sprovedenoj detaljnoj ekspertske analizi u cilju unaprijeđenja regulative za sektore zdravstva, saobraćaja i policije.	Početak: IV kvartal 2019 Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - MSP - MUP	- Izrađen izvještaj sa smjernicama za unaprijeđenje regulative	Dio redovnih aktivnosti / 5 000eur
Aktivnost 3.4 Sprovođenje informativnih i edukativnih programa svih populacionih grupa o posljedicama štetnog konzumiranja alkohola	Početak: III kvartal 2019 Završetak: II kvartal 2020.	- MZ - MSP - IJZCG	- Broj održanih edukacija - Broj učesnika	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur
Aktivnost 3.5 Aktivnosti na obilježavanju dana borbe protiv alkoholizma/dan otvorenih vrata na odjeljenjima za liječenje bolesti zavisnosti, okrugli stolovi, predavanja i radionice	Početak: I kvartal 2019 Završetak: III kvartal 2020.	- MZ - MSP - IJZCG - MUP	- Broj održanih događaja - Broj učesnika - Broj medijskih objava	Dio redovnih aktivnosti / 2000eur
OPERATIVNI CILJ 4. Podići opštu svijest o opsegu i karakteristikama zdravstvenih, društvenih i ekonomskih problema koje uzrokuje štetna upotreba alkohola, i pojačati opredjeljenje države da preduzme akcije usmjerene ka smanjenju štetne upotrebe alkohola				

KLJUČNA MJERA 4. Jačanje aktivnosti u zajednici i u radnoj sredini

Indikator učinka	početna vrijednost		ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta	
	Početak sprovođenja programa usmjerenih ka smanjenju štetne upotrebe alkohola		Započeti multisektorski programi usmjereni ka smanjenju štetne upotrebe alkohola		Kontinuirano i održivo sprovođenje programa promocije ne upotrebe i prevencije upotrebe alkohola u osnovnim i srednjim školama sa rezultatima smanjena	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)		
Aktivnost 4.1 <i>Kontinuirano sprovođenje programa promocije ne upotrebe i prevencije upotrebe alkohola u osnovnim i srednjim školama- podrška predmetu “Zdravi stilovi života”</i>	Početak: I kvartal 2020. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - IJZCG - MPS	- Broj održanih edukacija	Dio redovnih aktivnosti / 500eur		
Aktivnost 4.2 <i>Jačanje uloge policije u smanjenju posljedica štetene upotrebe alkohola- kontrola diskoteka, zgrada, kvartova .</i>	Početak: I kvartal 2020. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - IJZCG - UP	- Broj održanih edukacija	Dio redovnih aktivnosti / 0eur		
Aktivnost 4.3 <i>Razvoj i podrška aktivnostima usmjerenim na smanjenje prekomjernog konzumiranja alkohola na javnim mjestima, sportskim događajima, kao i programima namijenjenih populacionim grupama pod rizikom</i>	Početak: III kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ -MPS -MUP	- Broj programa	Dio redovnih aktivnosti / 2 000eur		

Aktivnost 4.4 Podrška i zaštita pojedinaca koji su pogođeni štetnom upotrebom alkohola i njihovih porodica podrška učešću u tretmanu i pacijenta i porodice	Početak: I kvartal 2020. Završetak: III kvartal 2020.	-MZ -MRSS	- Broj programa	Dio redovnih aktivnosti / 0eur
Aktivnost 4.5 Podrška liječenim zavisnicima prilikom zapošljavanja ili mogućem prekvalifikovanju radi bolje resocijalizacije kroz odgovarajući program	Početak: II kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - ZZZ - MRSS	- Broj osoba kojima je pružena podrška	Dio redovnih aktivnosti / 0eur
OPERATIVNI CILJ 5. Osnažiti i unaprijediti resurse za sprječavanje štetnog uzimanja alkohola i liječenje bolesti i poremećaja povezanih sa konzumacijom alkohola				
KLJUČNA MJERA 5. Kontrola reklamiranja alkoholnih pića				
Indikator učinka	<i>početna vrijednost</i> <i>Inspekcijski nadzor ugostiteljskih i drugih objekata</i>	<i>ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta</i> <i>Pojačana aktivnost inspekcijskog nadzora i preduzimanje mjera u cilju zabrane reklamiranja</i>	<i>ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta</i> <i>Formiran efikasni i održivi sistema nadzora nad reklamiranjem alkoholnih proizvoda sa jasnim kaznama</i>	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)
Aktivnost 5.1 Uspostavljanje efikasnih sistema nadzora nad reklamiranjem alkoholnih proizvoda od strane javnih agencija sa jasnim kaznama	Početak: III kvartal 2019. Završetak: IVkvartal 2020.	- MPRR - UIP	- Uspostavljen sistem nadzora	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur
OPERATIVNI CILJ 7. Kontinuirano raditi na istraživanju razmjera i odrednica štetne upotrebe alkohola i posljedica povezanih sa njom, kao i djelotvornih intervencija u cilju sprječavanja i umanjavanja ovih posljedica				
KLJUČNA MJERA 7. Definisanje i sprovođenje djelotvorne politike u oblasti vožnje pod uticajem alkohola				

Indikator učinka	početna vrijednost		ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta	
	Djelimično sprovedeno istraživanje o upotrebi alkohola i posljedica vezanih sa upotrebom,a posljedice su obolijevanje od bolesti zavisnosti		Sprovođenje planiranih intenzivnih kampanja za jačanje javne svijesti o štetnoj upotrebi alkohola sa indikatorima broja konzumenata		Izrađen predlog za izricanje sudske mjere obaveznog liječenja alkoholičara -ambulantnog tipa i stvaranje uslova za implementaciju adekvatne sudske mjere kroz edukaciju pružalaca usluga iz MP o značaju ambulantnog tretmana zavisnika od alkohola	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)		
Aktivnost 7.1 Obavezni konzilijarni pregledi i upućivanje na kratke savjetodavne intervencije za povratnika u izvršenju saobraćajnih prekršaja pod dejstvom alkohola . Mogućnost predlaganja izricanja sudske mjere obaveznog liječenja alkoholičara -ambulantnog tipa	Početak: II kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - JZU - ZIKS	- Broj konzilijarnih pregleda - Broj upućenih na liječenje	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur		
Aktivnost 7.2 Sprovođenje pažljivo planiranih intenzivnih kampanja za jačanje javne svijesti o štetnoj upotrebi alkohola pri učestvovanju u saobraćaju	Početak: II kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020..	- MZ - MS - ZU	- Broj kampanja	Dio redovnih aktivnosti / 2 000eur		
Aktivnost 7.3 Edukacija pružalaca usluga iz ZIKS-a o značaju ambulantnog tretmana zavisnika od alkohola	Početak: I kvartal 2020. Završetak: IV kvartal 2020.	- MZ - MIKS	- Broj edukacija i broj edukovanih osoba	Dio redovnih aktivnosti / 1 000eur		
OPERATIVNI CILJ 8. Unaprijediti partnerstva i poboljšati koordinaciju između donosilaca odluka i pojačati mobilizaciju resursa koji su neophodni za sprovođenje usaglašene akcije u cilju smanjenja štetne uporebe alkohola						
KLJUČNA MJERA 8. Smanjivanje negativnih posljedica konzumacije alkohola i opijanja						

Indikator učinka	početna vrijednost <i>Nedovoljan broj edukativnog materijala, brošura, pamfleta na temu štetnog uticaja konzumiranja alkohola</i>	ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta <i>Koncipirani edukativni materijali, brošure, pamfleti koji će biti dostupni javnosti na temu štetnog uticaja konzumiranja alkohola</i>		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta <i>Izrađeni i distribuirani edukativni materijali, brošure, pamfleti koji će biti dostupni javnosti na temu štetnog uticaja konzumiranja alkohola za pružaoce zdravstvenih usluga</i>	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)	
Aktivnost 8.1 <i>Izrada i distribucija smjernica o štetnom dejstvu alkohola sa promocijom apstinencije alkohola za pružaoce zdravstvenih usluga</i>	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: II kvartal 2020	- MZ - IJZCG	- Izrađene i distribuirane smjernice	Dio redovnih aktivnosti / 500eur	
OPERATIVNI CILJ 9. Poboljšati nacionalni sistem praćenja i nadzora i osigurati djelotvornu razmjenu i primjenu informacija u cilju zastupanja, razvoja i evaluacije politika.					
KLJUČNA MJERA 9. <i>Smanjenje javno zdravstvenog uticaja nelegalnog i neregistrovanog alkohola</i>					
Indikator učinka	početna vrijednost <i>Nedovoljan broj upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola</i>	ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta <i>Koncipirana upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola koji će biti dostupni javnosti</i>		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta <i>Izrađena i distribuirana upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola konzumiranja alkohola</i>	
Aktivnost	Rok	Nosioci aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)	
Aktivnost 9.1 <i>Izrada i distribucija upozorenja o zdravstvenim posljedicama nelegalnog alkohola</i>	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: III kvartal 2020	- MZ - IJZCG	- Izrađena i distribuirana upozorenja	Dio redovnih aktivnosti / 500eur	
OPERATIVNI CILJ 10. Efikasno implementirati i upravljati Strategijom, u kom cilju će biti uspostavljeno ili delegirano tijelo koje će biti odgovorno za implementaciju, monitoring i i izvještavanje o aktivnostima iz Strategije					
KLJUČNA MJERA 10. <i>Praćenje i nadzor</i>					

Indikator učinka	početna vrijednost		ciljna vrijednost na polovini sprovođenja strateškog dokumenta		ciljna vrijednost na kraju sprovođenja strateškog dokumenta	
	Nedovoljna analiza strateških opredeljenja u implemantaciji		Formiranje radnog tijela za implementaciju strateških opredeljenja		Rezultati implementacije strateškog opredeljenja	
Aktivnost	Rok	Nosilac aktivnosti	Indikator rezultata	Izvor finansiranja/ Finansijska procjena (€)		
Aktivnost 10.1 Formiranje komisije za alkoholizam pri Ministarstvu zdravlja	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2019	- MZ	- Formirana komisija	Dio redovnih aktivnosti / 0eur		
Aktivnost 10.2 Analiza trenutne situacije u oblasti uvođenja skrininga štetne upotrebe alkohola	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: IV kvartal 2020	- MZ - DZ	- Urađena analiza	Dio redovnih aktivnosti / 0eur		
Aktivnost 10.2 Izrada izvještaja o realizaciji akcionog plana 2018/2019 Nacionalne strategije prevencije štetne upotrebe alkohola i alkoholom uzrokovanih poremećaja u Crnoj Gori za 2019. godinu	Početak: IV kvartal 2019. Završetak: II kvartal 2020	- MZ	- Izrađen izvještaj	Dio redovnih aktivnosti / 0eur		

SKRAĆENICE:

MZ – Ministarstvo zdravlja

ZIKS – Zavod za izvršenje krivičnih sankcija

MPS - Ministarstvo prosvjete

MORT- Ministarstvo održivog razvoja i turizma

MPRR – Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

MUP - Ministarstvo unutrašnjih poslova

UP – Uprava policije

IZJZ CG - Institut za javno zdravlje Crne Gore

KCCG - Klinički centar Crne Gore

SB Dobrota - Specijalna bolnica za psihijatriju Dobrota

NVO - Nevladina organizacija

SZO – Svjetska zdravstvena organizacija

ORGANI I INSTITUCIJE UKLJUČENE U SPROVOĐENJE:

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Ministarstvo prosvjete

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Ministarstvo unutrašnjih poslova

Institut za javno zdravlje

Domovi zdravlja

Fond za zdravstveno osiguranje

Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove

Uprava za inspekcijske poslove

Uprava policije

Specijalna bolnica Dobrota